

ČESKÁ REPUBLIKA

**ROZSUDEK
JMÉNEM REPUBLIKY**

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátě složeném z předsedy senátu JUDr. Jaroslava Vlašína a soudců JUDr. Milana Kamlacha a JUDr. Marie Součkové v právní věci žalobce: **R. N. N.**, zast. Mgr. et Mgr. Markem Čechovským, advokátem se sídlem Praha 1, Václavské nám. 21, proti žalovanému **Ministerstvu vnitra**, se sídlem Praha 7, Nad Štolou 3, o kasační stížnosti žalobce proti rozsudku Krajského soudu v Praze č. j. 47 Az 4/2005 – 45, ze dne 11. 8. 2005,

t a k t o :

- I.** Kasační stížnost **s e z a m í t á .**
- II.** Žalovanému **s e n e p ř i z n á v á** náhrada nákladů řízení o kasační stížnosti.

O d ů v o d n ě n í :

Včas podanou kasační stížností napadl žalobce (dále též stěžovatel) v záhlaví citovaný rozsudek Krajského soudu v Praze, kterým byla zamítnuta jeho žaloba proti rozhodnutí žalovaného č.j. OAM-1855/VL-19-12-2004, ze dne 28. 12. 2004. Rozhodnutím správního orgánu nebyl stěžovateli k jeho žádosti udělen azyl podle § 12, § 13 odst. 1 a 2 a § 14 zákona č. 325/1999 Sb., o azylu a o změně zákona č. 283/1991 Sb., o Policii České republiky, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon o azylu“). Současně bylo rozhodnuto, že se na stěžovatele nevztahují překážky vycestování podle § 91 zákona o azylu.

Krajský soud se ztotožnil se závěrem žalovaného, že rozpory ve výpovědích stěžovatele jsou podstatné. Hodnověrnost žadatele o azyl a pravdivost jeho tvrzení jsou přitom základem pro posouzení žádosti žalobce o udělení azylu, neboť skutečnosti, o kterých žadatel tvrdí, že byly důvodem jeho odchodu z vlasti a podané žádosti o azyl mohou být ověřeny pouze rámcově. Krajský soud přitom odkázal na rozsudek Vrchního soudu v Praze č. j. 5 A 746/2000, podle kterého potřebnou věrohodnost sama osoba, a tím i její příběh, nutně ztrácí, pakliže je nepravdivost jejich tvrzení opakovaně zjištěna a nasvědčuje tomu, že k odchodu z vlasti vedly žadatele jiné než jím tvrzené důvody.

Rozpory ve výpovědích stěžovatele se týkaly časových určení (jako datum prvního zadržení tajnou policií uvedl stěžovatel nejprve říjen 2001, pak říjen 2000 a nakonec 23. 10. 2001; jako datum druhého zadržení pak postupně srpen 2003, říjen 2003, 23. 8. 2003 a nakonec léto 2002), jakož i délky léčby v nemocnici po druhém zadržení (9 dnů, posléze 5 týdnů). Rozporné jsou rovněž popisy jednání po lednu 2004 (podle protokolu o pohovoru se od matky dozvěděl o tom, že byl otec odveden policií, odjel ke kamarádovi do města L., tam se schovával do května, vrátil se domů do města B. za právníkem, který mu pomohl vycestovat; v doplňkovém pohovoru pak uvedl, že informaci dostal od kamaráda, ihned nato odjel do L. k právníkovi SCNC a u tohoto se až do odjezdu ukrýval). Patrné jsou podle soudu rovněž rozdíly ve výpovědích stěžovatele ohledně jeho pohnutek pro vstup do hnutí SCNC, kdy nejprve označil za popud ke vstupu svou účast na mítinku v roce 1999, jindy pak členství svého otce v hnutí.

Podle krajského soudu tak správní orgán uzavřel zcela správně, usoudil-li, že vyjádření stěžovatele nejsou věrohodná. Hodnověrnou soud neshledal ani snahu stěžovatele o vysvětlení původu rozporů v jeho výpovědích projevovou v žalobě, jakož ani předloženou fotokopii rodného listu stěžovatele, kterou tento do vydání rozhodnutí žalovanému nepředložil, ba sám ve správním řízení prohlásil, že žádné osobní doklady nemá, stejně jako nemá nic, co by v řízení doplnil.

Z uvedených důvodů Krajský soud v Praze žalobu podle ust. § 78 odst. 7 zákona č. 150/2002 Sb., soudní řád správní, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „s. ř. s.“) jako nedůvodnou zamítl.

V podané kasační stížnosti se stěžovatel dovolává důvodů podle ust. § 103 odst. 1 písm. a), b) a d) s. ř. s. Důvod podle ust. § 103 odst. 1 písm. a) s. ř. s. spatřuje v nesprávném posouzení aplikace ust. § 12 zákona o azylu soudem. Ten se podle něj ztotožnil s domněnkami správního orgánu ohledně skutečného původu stěžovatele, pro které ovšem neexistuje ve spisovém materiálu žádný konkrétní důkaz. Za takový důkaz pak nelze považovat ani údajné rozpory ve výpovědích stěžovatele. Soud je dle jeho názoru povinen více než se jen subjektivně domnívat, že stěžovatel je hypoteticky pouze ekonomickým migrantem. Případnou nezákonnou perzekuci stěžovatele ze strany kamerunských státních orgánů pak nelze „ospravedlnit“ odkazem na fakt, že je členem separatistické organizace a implicate tak schvalovat takový postup jako legitimní.

Soud se zaměřil pouze na popis údajných rozporů ve výpovědích stěžovatele, aniž by se vůbec zabýval či prověřoval skutečnosti, zda byl stěžovatel skutečně nezákonně zadržen, opakovaně fyzicky napaden a zastrašován v souvislosti se svou politickou činností, tedy zda mu skutečně hrozí (zda může mít důvodné obavy) z perzekuce pro zastávání určitých politických názorů ve státě, jehož má občanství, jak stěžovatel opakovaně tvrdil. V této souvislosti se dovolává článků 196, resp. 203 Příručky k postupům a kritériím pro určování právního postavení uprchlíků vydanou Úřadem vysokého komisaře pro uprchlíky OSN, poukazující na omezenou možnost žadatele o azyl předkládat důkazy pro svá tvrzení, resp. na zvýšené nároky na posuzovatele co se týká zajišťování nezbytných důkazů. Podle čl. 203 Příručky je pak sotva možné, aby uprchlík „dokázal“ každou část svého příběhu, a je pravdou, že kdyby toto stálo jako požadavek, většina uprchlíků by nebyla uznána. Proto je často nutné uznat žadatelovu věc i v případě pochybností.

Důvod kasační stížnosti podle ust. § 103 odst. 1 písm. b) s. ř. s. spatřuje stěžovatel v již žalobou namítném porušení procesních předpisů správním orgánem. Poukazuje na specifickou azylovou řízení, kdy tíha důkazního břemene nedopadá pouze na žadatele, ale je rovnoměrně rozdělena mezi něj a rozhodující orgán. Ten pak disponuje rozsáhlým aparátem ke zjišťování informací relevantních pro azylové řízení a jeho postavení je v tomto ohledu oproti žadateli silnější. Domníval-li se správní orgán, že jsou ve výpovědích žadatele

rozpory, měl se je pokusit v součinnosti s ním objasnit. Správní orgán nedal stěžovateli možnost k tvrzeným rozporům se vyjádřit ani nevyvinul relevantní aktivitu k tomu, aby si podklady pro tvrzení stěžovatele opatřil. Zejména tak správní orgán porušil svým postupem ust. § 3 odst. 3 zákona č. 71/1967 Sb., o správním řízení (správní řád), ve znění pozdějších předpisů (dále jen „správní řád“), podle kterého byl povinen zabývat se věcí stěžovatele svědomitě a odpovědně.

Důvod podle ust. § 103 odst. 1 písm. d) s. ř. s. nakonec stěžovatel spatřuje v tom, že soud dle jeho názoru nedostatečně odůvodnil svůj přezkum ohledně konstatování správního orgánu, podle něhož nebyly zjištěny důvody pro udělení azylu podle ust. § 14 zákona o azylu, resp. že se na stěžovatele nevztahuje překážka vycestování podle ust. § 91 tohoto zákona. Odůvodnění napadeného rozsudku je proto podle stěžovatele v rozporu s ust. § 54 s. ř. s., jakož i s ust. § 64 s. ř. s. za přiměřeného použití ust. § 157 odst. 2 zákona č. 99/1963 Sb., občanského soudního řádu.

Z uvedených důvodů žádá stěžovatel Nejvyšší správní soud, aby napadený rozsudek Krajského soudu v Praze zrušil a věc vrátil tomuto soudu k dalšímu řízení. Současně žádá, aby byl jeho kasační stížnosti přiznán odkladný účinek.

Žalovaný ve svém vyjádření ze dne 21. 3. 2006 popřel oprávněnost podané kasační stížnosti, neboť se domnívá, že jak jeho rozhodnutí, tak i rozsudek soudu byly vydány v souladu s právními předpisy. Odkázal přitom na správní spis, zejm. na vlastní podání a výpovědi, které stěžovatel učinil během správního řízení, a na vydané rozhodnutí.

Nejvyšší správní soud přezkoumal napadený rozsudek v rozsahu uplatněných stížních bodů a dospěl k závěru, že kasační stížnost není důvodná.

Ze správního spisu přitom zjistil tyto pro posouzení věci rozhodné skutečnosti: Žádost o udělení azylu podal stěžovatel dne 12. 5. 2004. Pohovor k žádosti byl se stěžovatelem proveden dne 24. 5. 2004 v p. s. V. L. na žádost stěžovatele v jazyce anglickém za přítomnosti tlumočníka. Doplnující pohovor k důvodům žádosti o azyl byl proveden dne 11. 11. 2004 v pobytovém středisku B. B. – J., na žádost stěžovatele opět v jazyce anglickém za přítomnosti tlumočníka. Stěžovatel opakovaně uvedl, že důvodem jeho odchodu ze země původu bylo pronásledování jako člena hnutí SCNC, bojujícího za rovná práva obyvatel anglofonních provincií K. Dvakrát byl vězněn tajnou policií, pak utekl, skrýval se a nakonec odcestoval do ČR.

Ke druhému zadržení došlo podle žádosti v srpnu 2003, podle protokolu o pohovoru dne 23. 8. 2003, podle doplňujícího pohovoru v létě 2002. Zdravotní následky si podle prvního pohovoru vyžádaly devítidenní hospitalizaci s dalšími šedesáti dny v neschopnosti, podle doplňujícího pohovoru pětítýdenní hospitalizaci s dalšími dvěma měsíci v neschopnosti. Do jámy, ke které byl stěžovatel doveden, padal kámen podle první výpovědi pět minut, podle doplňujícího pohovoru deset minut.

Podle prvního pohovoru došlo ke třetí návštěvě tajné policie dne 2. 1. 2004, stěžovatel byl v té době ve městě T. s kamarády. Když se vrátil domů, našel rozbité dveře, zavolal matce do města B. a dozvěděl se, že odvezli jeho otce. 4. 1. 2004 proto sedl na motorku a odjel do města L. ke kamarádovi, tam se schovával do 7. 5. 2004. Pak se vrátil zpět do B. a kontaktoval právníka, jenž mu pomohl zorganizovat odjezd ze země. Podle doplňujícího pohovoru nebyl v době třetí návštěvy tajné policie doma, našli zde pouze jeho přítele, ten mu zavolal na mobil. Stěžovatel odjel z T. do L., šel za právníkem a tam se ukryl.

Co se týká práce pro hnutí SCNC, uvedl stěžovatel v prvním pohovoru, že jezdil po vesnicích a přesvědčoval zde lidi o jejich právech, někdy až desetkrát do měsíce. Nikdo jej neúkoloval, instrukce dostával na mítincích od vedení hnutí. Rovněž pomáhal s organizací

mítinků. V druhém pohovoru stěžovatel uvedl, že pouze objížděl vesnice, v každé obci pak byl koordinátor hnutí, který mu řekl, kam má jet. Jezdil někdy až třikrát za měsíc. Dopravu si hradil sám.

O stížních námitkách uvážil Nejvyšší správní soud následovně:

Je nutno předeslat, že úlohou soudů ve správním soudnictví je rozhodování o tom, zda byl žalobce (stěžovatel) zkrácen na svých právech rozhodnutím správního orgánu či nikoli. Za tím účelem soudy přezkouvávají rozhodnutí správních orgánů v tom smyslu, zda byla vydána v souladu se zákonem, zda si pro ně správní orgán opatřil dostatečné podklady, resp. zda jsou úvahy, jimiž se při svém rozhodování řídil, logické a konzistentní. Není tedy účelem řízení před správními soudy primárně prověřovat pravdivost účastnických tvrzení, nýbrž posoudit, nakolik je hodnocení správním orgánem v tomto ohledu podložené a přesvědčivé. V daném případě se pak stěžovatel na soudech domáhá prakticky nemožného, neboť soud (jakož ani správní orgán) není schopen jen na základě vlastních důkazů najisto postavit, zda stěžovatel byl či nebyl v zemi původu pronásledován.

Na rozdíl od řízení trestního, jehož analogie se stěžovatel dovolává, je správní orgán převážně odkázan na výpovědi žadatele, přesněji řečeno jejich přesvědčivost a na informace o zemi původu, které ve správním řízení shromáždí a s jejichž obsahem výpovědi žadatele porovnává. Na takto vymezeném prostoru dokazování pak mohou nastat různé situace, včetně takové, kdy informace o zemi původu žadatele sice odpovídají informacím poskytnutým samotným žadatelem, jeho výpovědi jsou však samy o sobě natolik nepřesvědčivé, že je nutno žádost o azyl přesto zamítnout.

V daném případě stěžovatel sice prokázal dobrou znalost prostředí země původu, a není tedy větších pochyb o tom, že v K. žil, resp. že odtud pochází. (Nelze však správnímu orgánu vytýkat, že o původu stěžovatele pochyboval za situace, kdy mu tento nepředložil relevantní důkaz – rodný list, byť jím ke konci správního řízení již disponoval.) Pochybnosti naproti tomu existují ohledně skutečností pro azylové řízení nejvíce relevantních, a to ohledně příslušnosti stěžovatele k hnutí SCNC a jeho pronásledování ze strany státních orgánů z tohoto důvodu. Zde nelze než souhlasit se závěry žalovaného, jakož i soudu, že výpovědi stěžovatele jsou krajně rozporuplné, a to ve vícero ohledech [časová určení, důvody členství v hnutí, jeho působení v něm, popis utrpěných příkoří, jejich zdravotních následků apod.]. Nejvyšší správní soud proto přisvědčuje krajskému soudu, jakož i správnímu orgánu, že výpovědi stěžovatele jsou nevěrohodné a uzavírá, že důvody kasační stížnosti podle ust. § 103 odst. 1 písm. a) ani b) s. ř. s. nejsou naplněny.

Na uvedeném závěru pak nemůže nic změnit ani obsah stěžovatelem dovolávané Příručky k postupům a kritériím pro určování právního postavení uprchlíků, říká-li se zde, že je často nutné uznat žadatelovu věc i v případě pochybností. Pomine-li Nejvyšší správní soud, že Příručka sama o sobě není obecně závazným právním předpisem, je z jejího textu zřejmé, že pochybnosti mohou v tom kterém případě nad *nutností uznat žadatelovu věc* převážet. Tak tomu bylo i v projednávaném případě.

Co se nakonec týká důvodu kasační stížnosti podle ust. § 103 odst. 1 písm. d) s. ř. s., ani tento není naplněn. Řízení před správními soudy je ovládáno zásadou dispozicní a zásadou koncentrace řízení. Nelze proto krajskému soudu vyčítat, že se nezabýval rozhodnutími žalovaného podle ust. § 14 a § 91 zákona o azylu za situace, kdy stěžovatel tato rozhodnutí v žalobě nijak nerozporoval.

Ze shora uvedených důvodů dospěl Nejvyšší správní soud k závěru, že napadený rozsudek netrpí vadami podle ustanovení § 103 odst. 1 písm. a), b) ani d) s. ř. s. a kasační stížnost proto podle § 110 odst. 1 s. ř. s. jako nedůvodnou zamítl.

Vzhledem k tomu, že podle ust. § 32 odst. 5 zákona o azylu má podání kasační stížnosti proti rozhodnutí krajského soudu o žalobě proti rozhodnutí ministerstva ve věcech azylu odkladný účinek, nerozhodoval již Nejvyšší správní soud o žádosti stěžovatele o přiznání odkladného účinku podané kasační stížnosti ve smyslu ust. § 107 s. ř. s.

Stěžovatel neměl ve věci úspěch, nemá proto právo na náhradu nákladů řízení o kasační stížnosti ze zákona (§ 60 odst. 1 ve spojení s § 120 s. ř. s.). Žalovaný měl ve věci úspěch, prokazatelné náklady řízení o kasační stížnosti mu však nevznikly. Soud mu proto náhradu nákladů řízení nepřiznal (§ 60 odst. 1 ve spojení s § 120 s. ř. s.).

P o u ě n í : Proti tomuto rozsudku **n e j s o u** opravné prostředky přípustné (§ 53 odst. 3 s. ř. s.).

V Brně dne 29. listopadu 2006

JUDr. Jaroslav Vlašín
předseda senátu

